

Благовестете от ден на ден спасението на нашия Бог!

2 НЕДЕЛЯ НА ВЕЛИКИЯ ПОСТ – Св. ГРИГОРИЙ ПАЛАМА

Евангелско четиво

След няколко дни Той пак влезе в Капернаум; и се разчу, че е в една къща.

Тозчас се събраха мнозина, тъй че и пред вратата не можеха да се поберат; и Той им проповядваше словото. И дойдоха при Него с един разслабен, когото носеха четворица. И като не можеха да се приближат до Него поради навалницата, разкриха и пробиха покрива на къщата, дето се намираше Той, и спуснаха одъра, на който лежеше разслабеният.

Като видя вярата им, Исус каза на разслабения: чедо, прощават ти се греховете. Там седяха някои от книжниците и размисляваха в сърцата си: какво тъй богохулствува Той? Кой може да прощава грехове, освен един Бог?

Исус, веднага като узна с духа Си, че размисляват тъй в себе си, рече им: що размислявате това в сърцата си?

Кое е по-лесно да кажа на разслабения: прощават ти се греховете ли, или да кажа: стани, вземи си одъра и ходи?

Но за да знаете, че Син Човеческий има власт на земята да прощава грехове (казва на разслабения): тебе казвам: стани, вземи си одъра и върви у дома си.

Той веднага стана и, като взе одъра си, излезе пред всички, тъй че всички се чудеха и славеха Бога, като казваха: никога такова нещо не сме виждали.

(Марк 2:1-12)

Отеческо наследство

НЕДЕЛЯ НА Св. ГРИГОРИЙ ПАЛАМА

Както Единородният Син Божи ни яви Самия Него, Който по същност е невидим, а по енергия и благодат е видим и то в най-голяма степен за тези, които са боговидци - Св. Григорий Палама

Огромно и неизброимо е сияйното множество на светите Божии угодници. Според многообразието на подвижите им те са обособени в девет чина (групи): пророци, апостоли, светители, преподобни, мъченици, изповедници и пр. Но ние вихме могли да ги разделим, разбира се съвсем условно, и по друг признак. Една част от тях са предимно хора аскети, отшелници, напуснали

света (дори манастирите) и отишли да живеят в диви и пустинни места, отдадени на молитва и съзерцание. Те обикновено нямат специално образование и задълбочени богословски познания. Тяжната стихия е духовната практика. Такава светица е преподобна Мария Египетска, на която е посветена V неделя на Великия пост. Чрез многогодишно отшелничество, абсолютен пост и непрестанна молитва тя достига непредставима за нас нравствена висота и в последните години на подвига си води истински ангелоподобен живот.

Втората половина светци (в нашето условно разделение) са хора ерудити, широко и всестранно образовани, задълбочени богослови и проникновени мислители. Мнозина от тях са били най-учените и тачени люде на своето време. Високонравствени личности, водили безупречен християнски живот, те са достигнали човешкия предел на богопознанието по друг път. Не само чрез молитва и не толкова чрез аскетика, колкото чрез задълбочено изучаване на Писанието и проникване в дълбочината на неговия смисъл. Някои от тях са изучили, описали и обобщили духовно-мистичния опит на „практиците“, придали са му богословска стройност и убедителност и така са го направили всеобщо достояние.

Такъв Божии угодник е св. Григорий Палама, на когото е посветена днешната, втора неделя на Великия пост. Св. Григорий е роден през 1296 г. и има знатен произход. Получил много добро образование, в 1313 г. той отива в Света Гора и приема монашество. В това време исихазмът, зародил се още в ранната Църква, вече е добил широко разпространение. Думата „исихия“ е гръцка и означава покой, тишина. Целта на тази духовна практика е да надмогнем страстите и да постигнем вътрешно спокойствие и вглъбеност (исихия) като предпоставка за съзерцаване на Бога. Особено значение имат мълчаливия размисъл и непрекъснатото повтаряне на Исусовата молитва: „Господи Исусе Христе, Сине Божий, помилуй мене, грешния“. Важно е положението на тялото по време на молитва – брадичката е опряна в гърдите, дишането е бавно и равномерно, а погледът е насочен в областта на слънчевия сплит. Исихастите обаче не изпадат в техницизъм. Този метод на вглъбяване и моление е само средство и подготовка за по-нататъшно извисяване. Целта е да се достигне до съзерцание на божествената, несътворената светлина (тази светлина, която Христос е излъчвал при преображението Си) и до сливане с Бога.

Особено ценен и актуален в духовното наследство на св. Григорий е възгледът му, че Бог може да бъде познат чрез опита. И което е особено важно: този опит не е запазен само за мистиците. Напротив — всички

християни (следователно и ние!) могат да участват в Божия живот – чрез молитвата, чрез богослужението и чрез светите тайнства. И именно това участие е истинското познание на Бога. „Бог – пише св. Григорий – се явява чрез Своите проявления и чрез енергиите Си на създанието и провидението. С една дѹма, трябва да се стремим към Бога, в Когото можем да участваме по един или друг начин. И участвайки по подходящ за Него начин, както и според степента на участието, всеки от нас би могъл да получи битие, живот и единение с Бога (Триади 3:2:24).

Автор: Свещ. Ал. Лашков

ЖИТИЕ НА СВЕТИ СОФРОНИЙ ЙЕРУСАЛИМСКИ

Св. Софроний, един от най-ревностните защитници на православното против заблужденията на лъжеучителите, се родил в Дамаск в VI в. от богати и знатни родители. От младост той се прославил с мъдростта си. Но повече от светската мъдрост го привличала божествената мъдрост, затова той ревностно изучавал Свещеното Писание и благоговейно посещавал местата, осветени от стъпките на Господа Исуса Христа. Обикаляйки по манастирите в околностите на Йерусалим, в лаврата на преподобни Теодосий той се сближил с благочестивия иннок Йоан Мосх. Като станал негов ученик, Софроний предприел с него далечни странствувания. Заедно посетили те отначало палестинските пѹстинници, после – египетските и сирските и описали техните жития и подвизи. Така съставили книгата "Димонар" или "Дѹг дѹховний" (Дѹховна градина). Дълго живели те в Антиохия, а в Александрия били близо до св. патриарх Йоан Милостиви, комуто помагали в трудовете му. В Александрия Софроний приел монашеско пострижение и още тѹк по чѹдесен начин бил изцерен от очна болест при мощите на св. Кир и Йоан.

В това време различни бедствия тежели над Църквата. Йерусалим се намирал под властта на персите, които отнесли и самия кръст, на който бил разпнат Спасителят, и държали в плен патриарх Захарий. От друга страна лъжеучения смѹщавали вяращите. Персите се приближили и до Александрия и св. патриарх Йоан Милостиви трябвало да излезе от там. Йоан Мосх и Софроний го придружавали до смъртта му и присъствували на неговото погребение в родния му остров Кипър. След това те посетили Цариград и Рим. В Рим Йоан Мосх се поминал и неговият ученик Софроний пренесъл тялото му в Палестина, където той останал да живее.

Софроний твърдо противодействувал на заблужденията на монотелитите, чиято ерес поддържали император Ираклий и патриарсите Кир Александрийски и Сергий Цариградски. В 729 г. патриарх Захарий се върнал в Йерусалим и отново заел патриаршеския престол. Негов приемник бил Модест, който управлявал Църквата само две години, и след него бил единодѹшно избран св. Софроний (634 г.). За да противодействува по-успешно на лъжеучението, той

свикал събор в Йерусалим. Със съборно послание той изяснил истинското учение на Църквата. Но независимо от неговите страдания, ереста още дълго вълнѹвала Църквата. Между главните защитници на истината против това лъжеучение били св. Максим Изповедник и римският папа св. Мартин, които се ѹдостоили с мѹченическа смърт за православната вяра. През време на светителстването на патриарх Софрония в 636 г. Йерусалим бил превзет от арабите. Пълководецът на халифа, Омар, обсадил града. Четири месеца жителите се защищавали мъжествено. Патриархът ги въодушевявал и ободрявал. Но когато най-после се ѹбедил, че не може повече да се противопостави на по-големите сили на неприятеля, той предложил на Омара ѹсловия за предаване. Срещѹ ѹговорените от патриарха ѹсловия Омар обещал да не разрушава християнските църкви и да не ѹгнетява християните. На мястото, където бил храмът на Соломон, Омар построил джамия, известна и сега под името "Омарова джамия". Той до края на живота си оказвал ѹважение към светителя, който се поминал около 638 година.

Св. Софроний Йерусалимски е оставил няколко поѹчителни слова, обяснение на литѹргията, житие на св. Мария Египетска, разказ за чѹдесата на св. Кир и Йоан, много църковни песни и съборно послание, което на Шестия вселенски събор (681 г.), свикан против монотелитите, било признато за напълно апостолско учение.

© Жития на светните. Синодално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит Д-р Атанасий (Бончев).

Нарѹчник по Православие

КАК ДА СЕ ДЪРЖИМ В ЦЪРКВА

Всеки храм е Божи дом и когато ние отиваме на църква, все едно че гостѹваме на неговия Стопанин, Който е Сам Господ Бог. Затова нашето влизане в храма трябва да се отлочи от влизането в която и да било друга сграда. То трябва да бѹде благоговейно, съпроводено с кратка молитва, прекръстване и лек поклон.

При положение, че предстои да отидем на Литѹргия, не бива да закусваме, за да можем да си вземем нафора (парченце осветен хляб). Нея поемаме от свещеника с дясната шепа, под която кръстообразно е сложена лявата.

Голям грях извършва богомolecът, когато закѹснява за служба или си отива, преди тя да е свършила. В никакъв слѹчай не трябва да се говори в църква или да си сменяме непрекъснато мястото, на което сме застанали. Редно е, лицата от мъжки пол да застават отдясно, а жените – отляво. Освен това мъжете са гологлави, а жените с покрита глава.

Кога се извършват кръстенето, колениченето и поклоните? – Кръстенето става, когато чѹем, че се чете или пее трисветото Божие име на Отец, Син и Свети Дѹх, а колениченето – при „Тебе поем..." и „Отче наш..." – най-важните моменти на светата Литѹргия. Покланяме се, когато в самите молитви се призовава за

това (напр.: „На Твоя Кръст се покланяме, Владико...“).

Ако сме си купили свещи, най-напред запалваме свещица пред иконата на Спасителя, след това на Божията Майка и светните, и накрая – за починалите. Външното благоприлично държане в църква трябва да се съпровожда с подходящо вътрешно духовно настроение. Това ще рече, че ние трябва да насочим целия си ум, чувства и воля към Господа и твърдо да вярваме, че Той ще ни изпрати от Своя дом с богати дарове в отговор на нашата искрена и всеотдайна молитва!

Автор: Иван Николов

Източник: "Православно вероучение за деца"

Беседи

ЗА УНИНИЕТО

- Защо при човек настъпва духовно охлаждане към молитвата, към духовната работа, настъпва отпускане и безучастност, нищо не ти се иска да правиш?

- Както казва св. Теофан Затворник, съществуват два типа охлаждане. Първо: възпитателно охлаждане. В този случай човек просто преминава духовно „обучение“ по стъпалата на духовното възрастване. Господ дава урок на този човек, предоставя му възможност на дело да прояви свободната си воля за изпълняване на духовната работа, на която преди това се е обучавал теоритично, като е чел светоотеческите книги, в които пише, че „любовта към Христа се изпитва чрез неприятни състояния“. В този случай това изпитание е охлаждането.

Друг тип охлаждане е наказателното. То се допуска тогава, когато човек поради ленност или немърливост не възпламеня в живота си своите познания, придобити от книгите за пътя на спасението, а продължава да живее, „както дойде“.

Наказателно охлаждане се случва и тогава, когато човек осъди някого или изпадне в съмнение и се превъзнесе от делата си. В такъв случай благодатта на Св. Дух отстъпва в някаква степен от съгрешения и човекът познава своята немощ: какъв е той в действителност. Ако си е мислил, че е добър, че преуспява и вече се е издигнал високо, изведнъж вижда, че е злочест и сляп, и гол и беден (ср. Откр. 3:17). И че и него го надмогва хладност към Бога и ленност, и нежелание за духовни трудове, както и останалите хора, които той е осъждали над които се е превъзнасял. Следователно, като тръгваме от това разбиране, че съществуват два вида охлаждане, трябва да си направим изводите. Първо трябва да се помолим и след това да насили себе си за трудове: да се борим със страстите, да се каем за каквото сме съгрешили и като се смирим твърде много и измолим помощ от Бога, да се стараем независимо от отпадналостта и безсилнето да се упражняваме в онези дела, в които трябва.

- Унинието е най-често срещаното днес състояние, у всеки в различна степен. До колко то е свързано с духовното охлаждане? Как да постъпваме при това състояние?

- Наистина унието се развива от охлаждането. Отначало човек губи духовната ревност. После, ако не се бори с това охлаждане, не се кае, не търси причината, изпада в униение.

Съществуват и други причини.

Например, ако човек още не е встъпил в самостоятелна борба със себе си, със страстите си, тогава той още няма духовен начин и гледа на живота „чисто по човешки“, т.е. с плътски очи. Гледа и нищо не разбира. Заради това изпада в униение, отпадналост, ропот, не знае какво трябва да прави.

Преподобни Марк Подвижник казва: „като се отклониш от духовния начин на мислене ще изпиташ страдание“. Това означава, че душевните ни страдания, в това число и унието, възникват защото не се грижим за придобиването на духовните понятия – не гледаме духовно на събитията в нашия живот.

Трябва да запомним, че нас ни спасява Господ. Не ние сами вършим спасението си, но Господ по милосърдието Си към нас ни изтръгва от всяка страст, включително и от дъха на унието, ако ние от своя страна проявяваме дейна съпротива срещу греха.

Автор: Монах Константин

Източник: „Беседи с един кавказки пустинник“

Отечески съвети

О, КАК ТОЙ СЕ ЗАБЛУЖДАВА

Отец Порфирий, светостта на когото беше очевидна за всички, които общуваха с него, беше не само велика съкровищница на Божествени дарове, но се явяваше, макар че не се стремеше към това, вярно мерило за духовността на другите.

Мой приятел веднъж се оказал в неприятно положение. По един доста сериозен въпрос, с един друг свой познат, имали различни мнения. Опитвайки се да заглади спора, моят приятел предложил да се обърнат за помощ към духовника на неговия опонент, въпреки че не го познавал. Без да разпитва що за човек е той, съвсем добронамерено се срещнал със свещеника и в дъха на доверие и самоосъждане му открил своето сърце. Духовникът се отнесъл към изповедта му извънредно строго и се опитал да му направи смазваща „психоанализа“. Всячески възхвалявайки добродетелите на противната страна, порицал моя приятел за неговите немощи и го осъдил за неговите идеи, като уверявал, че казва всичко това за негова собствена полза. По този начин станало така, че пукнатината между приятелите не само не се оправила, но – напротив, прераснала в бездънна пропаст. Потресен от това неочаквано нещастие, моят приятел се обърнал към отец Порфирий. Старецът още от самото начало разбрал реално положението на нещата и му казал за неговия приятел: „Знаеш ли, чедо мое, как гледа на теб сега? Като на мравка.“ И за духовника: „Ах, ах, ах, как се заблуждава! Що за помрачение му е дошло? Повярвал на това, което му е наговорил твоят опонент, а твоите думи ги игнорирал. С такъв подход той може много да смүти хората. Знаеш ли, някои

духовници обичат да изграждат себе си като психиатри.“

Това скръбно произшествие с моя приятел ме накара да се замисля. Християнинът, ако не иска да чува отправените към него слова на апостола: „Защото заради вас, както е писано, името Божие се хули между езичниците“ (Рим. 2:24), трябва да приема всеки човек смирено като образ Божий, а не да гледа на него високомерно като на мравка. Духовникът, ако не иска да стане лъжепастир, вредящ на овците, трябва да бъде разсъдителен, милосърден, а не лицеприятен. Ако действа по пристрастие и започне да защитава „нашите“ против „чуждите“, то ще падне в дяволска прелест. Отначало той сам ще потъне в рова на заблудението, а след него ще пропаднат и всички „наши“. Бог ще намери начин да защити „чуждите“. Духовникът трябва да избягва да бъде психиатър. Неговият път – това е осветяване в Христа. Да може заедно с постепенното очистване и просвещение на душата да достигне познанието, първо – за самия себе си, а после – и за другите.

Ако духовникът прибегва към методите на психиатрите, в които е некомпетентен, то той напълно губи правилната духовна ориентация и ще претърпи неуспех. Даже и самите психиатри много често не могат нито да разберат и правилно да поставят диагнозата на болния, нито да му назначат правилно лечение.

Затова изборът на осветен, а не на осветскостен духовник, се явява най-важната, насъщна и отговорна задача за всеки православен християнин. Ако за да намерим добър лекар, комуто вихме могли да поверим нашето тленно тяло, не жалим нито труд, нито време, не се боим от разходи и от разстояния, то колко повече сме длъжни да се потрудим, за да намерим добър духовник, на когото вихме могли да поверим своята безсмъртна душа! Добри духовници има, но доколкото те са изпънени със смирение, то те са незабележими, както отец Порфирий. За да ги намерим, трябва да се смиряваме и да се трудим, подобно на гмурци, търсещи в морските дълбини многоценни бисери. Това търсене в края на краищата донася радостта на великото придобиване, както казва Христос: „Царството небесно прилича още на търговец, който търси хубави бисери, и като намери един скъпоценен бисер, отиде, та продаде всичко, що имаше, и го купи“. (Мат. 13:46)

Автор : св. Порфирий Кавсокаливит

Детски свят

КАТО ПЧЕЛИЧКА

От малка Татянка беше пъргаво и весело дете. За това голяма заслуга имаше баба ѝ, която се грижеше за нея. Тя я научи сама да се обслужва според силите си. Веднъж приготви закуска, но нарочно не сложи лъжичка. Татянка седна на столчето пред малката масичка и запита:

- Бабо, няма лъжичка за млякото.

- Ти можеш сама. Стани, иди до шкафчето и си вземи лъжичка.

Тя беше послушна и сама се обслужва. Друг път като си играеше, стана ѝ топло, и помоли баба си:

- Бабо, съблечи ми горната дреха. Много ми е топло.

- Ти можеш сама - каза баба ѝ.

И наистина Татянка лесно и бързо я съблече. Свикна да прави това, което е по силите ѝ, без да чака наготово. Като се върнеше от работа, майка ѝ искаше да се погрижи за нея, но често чуваше: „Аз мога сама“.

Като тръгна на детска градина, всички се чудеха. Тя повече от другите деца можеше да се труди. А когато не беше по силите ѝ, благодариеше на лелките в детската градина за помощта.

Веднъж, като се върна у дома, каза ма майка си:

- Мамо, Нинка все чака да я облекат, да ѝ обуйт обуйките и когато няма кой, тя сяда и започва да плаче.

- Ти не ѝ ли помогна? - запита я майка ѝ.

- Не, мамо. Аз я посъветвах сама да се научи. Това не е трудно. Тя и като порасне все ще чака наготово. А това не е хубаво.

В детската градина всички обичаха Татянка. Тя не задъжаваше никого с нищо. Трудът я направи пъргаво и много весела. Учителката я сочеше за пример на другите деца. Веднъж каза пред всички:

- Татянка е като пчеличка. Нали сте виждали трудолюбивите пчелички как летят, кацват от цвят на цвят и събират медец. И все си пеят тихичко.

Който се труди, зло не мисли и винаги е весел!

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

8 март † 2 Неделя на Великия пост - Св. Григорий Палама. Преп. Теофилакт, еп. Никомидийски. Гл. 6, үтр. ев. 6, ап. Евр. 1:10-2:3 (с. 327), лит. ев. Мк 2:1-12 (Вас. лит.) (Тип. с. 431)

9 март * Св. 40 мчци Севастийски. Св. мчк Исхуй Доростолски. (Прежд. лит.) (Тип. с. 239, т. 9 и т. 6)

10 март Св. мчци Кодрат и Галина

11 март Св. Софроний, патр. Йерусалимски. Св. Софроний, еп. Врачански (Прежд. лит.) (Тип. с. 433)

12 март Преп. Теофан. Св. Григорий Двоеслов. Преп. Симеон, Нови Богослов

13 март Св. Никифор, патр. Цариградски (Прежд. лит.) (Тип. с. 433) (Вечерта Малко вечерние с Богородичен акатист III статия)

14 март Преп. Бенедикт (Злат. лит.) (Тип. с. 431)

Евнорийският лист се издава с благословието на председателя на храма протойерей Симеон Костадинов

Адрес на редакцията: гр. София, ж.к. „Дружба“ 2, храм „Свети Пророк Илия“

Можете да намерите изданието и на интернет адрес: www.svetiilia.bg
